

Pedagogika specjalna - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Pedagogika specjalna
Kod przedmiotu	05.6-WP-PEDP-PSP
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Pedagogika
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. licencjata
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2019/2020

Informacje o przedmiocie	
Semestr	2
Liczba punktów ECTS do zdobycia	3
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Zdzisława Janiszewska-Nieścioruk, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	15	1	9	0,6	Egzamin
Ćwiczenia	15	1	9	0,6	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami z zakresu teorii i praktyki pedagogiki specjalnej; jej podmiotem i przedmiotem zainteresowań, subdyscyplinami oraz praktyką wychowania, kształcenia i rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami (o specjalnych potrzebach).

Wymagania wstępne

Zaliczenie przedmiotów: wprowadzenie do psychologii, wstęp do pedagogiki, biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania

Zakres tematyczny

Treści wykładów:

- Zagadnienia wprowadzające w problematykę pedagogiki specjalnej: terminologia, powiązania pedagogiki specjalnej z innymi naukami, podmiot i przedmiot zainteresowań, subdyscypliny
- Rozwój teorii i praktyki pedagogiki specjalnej: aspekty historyczne, uwarunkowania i perspektywy, współczesne paradygmaty pedagogiki specjalnej
- Charakterystyka populacji osób z niepełnosprawnościami: kryteria niepełnosprawności, klasyfikacje osób z zaburzeniami w rozwoju i funkcjonowaniu
- Wielowymiarowość niepełnosprawności: koncepcje, modele ujmowania niepełnosprawności człowieka i ich konsekwencje dla rozwoju, edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami
- Proces normalizacji, społecznej integracji i inkluzji osób z niepełnosprawnościami: istota, cele, założenia, środowiskowo-pedagogiczne uwarunkowania, możliwości i formy realizacji
- Proces edukacji osób z niepełnosprawnościami w Polsce i na świecie. Prowłaczające zmiany w systemie polskiej edukacji
- Problem kształcenia pedagogów, nauczycieli i pedagogów specjalnych w Polsce; zagrożenia i możliwości przygotowania profesjonalistów do pracy z osobami z niepełnosprawnością czy o szczególnych potrzebach

Treści ćwiczeń:

- Kryteria i bariery funkcjonowania człowieka. Kryteria i konsekwencje niepełnosprawności – proces przystosowywania się do niepełnosprawności, złożona sytuacja człowieka z niepełnosprawnością
- Problem edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami w Polsce i wybranych krajach europejskich. Rozwiązania segregacyjne, integracyjne i włączające. Problemy włączania uczniów z niepełnosprawnościami i o specjalnych potrzebach w przestrzeń ogólnodostępnej edukacji
- Charakterystyka osób z wybranymi zaburzeniami rozwojowymi, chorobami, niepełnosprawnością; trudności poznawcze i przystosowawcze oraz możliwości terapii, edukacji i integracji tych osób
- Problem opóźnień i zaburzeń w rozwoju mowy, ich przyczyny, konsekwencje i terapia. Czynniki optymalnego kształtowania mowy dziecka
- Problem edukacji uczniów z zaburzeniami zachowania, wybitnie zdolnych, pochodzących ze środowisk zróżnicowanych językowo i kulturowo; czynniki wspomagające i utrudniające edukację
- Diagnostyka i orzecznictwo w sprawach zaburzeń rozwojowych (niepełnosprawności). Rola pedagogów i nauczycieli w rozpoznawaniu odchyłeń i zagrożeń rozwojowych u dzieci/uczniów
- Podmiotowa rola rodziny w rehabilitacji i edukacji osoby z niepełnosprawnością oraz możliwości jej wspierania. Możliwości wspierania osób z niepełnosprawnościami, zaburzeniami w rozwoju i funkcjonowaniu przez pedagogów i nauczycieli

Metody kształcenia

Wykłady: wykład problemowy

Ćwiczenia: praca indywidualna i w grupach, praca z tekstem, dyskusja problemowa

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Student opisuje główne cele i zadania pedagogiki specjalnej, charakteryzuje działy szczegółowe, definiuje podstawowe pojęcia	• K_W02	• aktywność w trakcie zajęć • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	• Wykład • Ćwiczenia
Student wskazuje ograniczenia i możliwości w rozwoju, edukacji i rehabilitacji osób z wybranymi zaburzeniami w rozwoju, chorobami, niepełnosprawnościami, specjalnymi potrzebami	• K_W04	• aktywność w trakcie zajęć • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	• Wykład • Ćwiczenia
Student jest wrażliwy na potrzeby osób z zaburzeniami w rozwoju i funkcjonowaniu; argumentuje potrzebę realizacji celów praktycznych pedagogiki specjalnej	• K_U01	• aktywność w trakcie zajęć • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	• Wykład • Ćwiczenia
Student potrafi oszacować nasilenie niekorzystnych zjawisk społecznych zakłócających proces normalizacji i społecznej integracji osób z niepełnosprawnościami i/lub specjalnymi potrzebami, np. wykluczanie, stygmatyzację, segregację	• K_K02	• aktywność w trakcie zajęć • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Ćwiczenia (zaliczenie na ocenę) – aktywność studenta na zajęciach: opracowanie i prezentacja w czasie ćwiczeń zagadnień, problemów przewidzianych w programie przedmiotu (metody kształcenia: praca indywidualna i w grupach, dyskusja problemowa),

Narzędzie weryfikacji: przygotowane, adekwatnie do danego tematu zajęć zagadnienia problemowe;

przykładowe problemy dyskutowane na zajęciach podejmujących kwestie edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami czy z niepełnosprawnością:

1. Wiodące nurty prointegracyjnych zmian w kształceniu osób z niepełnosprawnościami; rys historyczny
2. Charakterystyka aktualnych organizacyjnych rozwiązań w edukacji uczniów o specjalnych potrzebach; ich krytyczna analiza
3. Upodmiotowienie dziecka/ucznia z niepełnosprawnością w procesie kształcenia i rehabilitacji
4. Profesjonalne przygotowanie nauczycieli do inkluzji dzieci/uczniów w systemie ogólnodostępnej edukacji

Skala ocen za aktywność: ndst (0 pkt.), dostateczny (3,0 pkt.), dostateczny plus (3,5 pkt.), dobry (4,0 pkt.), dobry plus (4,5 pkt.), bardzo dobry (5,0 pkt.);

Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest uzyskanie pozytywnych ocen z aktywności na zajęciach.

Wykład - egzamin ustny z zagadnień programowych wykładów opracowanych w formie pytań (student losuje 3 pytania); warunkiem zaliczenia jest 60% poprawnych odpowiedzi na pytania (punktowane: 1-5 pkt.). Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest pozytywna ocena z ćwiczeń.

Ocena końcowa, to średnia arytmetyczna ocen uwzględniająca ocenę za aktywności na zajęciach (ćwiczenia) i ocenę za egzamin ustny (wykład).

Literatura podstawowa

1. Cytowska, Wilczura B., Stawarski A., (2008) (red.) Dzieci chore, niepełnosprawne i z utrudnieniami w rozwoju, Kraków, Impuls
2. Chrzanowska I., (2015) Pedagogika specjalna, Kraków, Impuls
3. Dykciak W., (2009) (red.) Pedagogika specjalna, Poznań, UAM
4. Janiszewska-Nieścioruk Z., Maciarz A., (2006) Współczesne problemy pedagogiki osób z niepełnosprawnością intelektualną, Kraków, Impuls
5. Janiszewska-Nieścioruk Z., (2010) (red.) Uczeń o specjalnych potrzebach w przestrzeni współczesnego systemu edukacji, Zielona Góra, Oficyna Wydawnicza UZ
6. Janiszewska-Nieścioruk Z., Grzegorzewska I., Herberger J. i in. (2015) Człowiek wobec wyzwań i zagrożeń współczesności. Rozwój-rodzina-edukacja, Zielona Góra, Oficyna Wydawnicza UZ
7. Kowalik S., (2007) Psychologia rehabilitacji, Warszawa, Wyd. AiP
8. Krause A., (2010) Współczesne paradygmaty pedagogiki specjalnej, Kraków, Impuls
9. Obuchowska I., (2009) (red.) Dziecko niepełnosprawne w rodzinie, Warszawa, WSiP
10. Olszewski S., Parys K, (2016) Rozumieć chaos. Rzecz o terminach i znaczeniach im nadawanych w pedagogice specjalnej, Kraków, UP
11. Sękowska Z., (2001) Pedagogika specjalna, Warszawa, APS
12. Smith D., (2008) Pedagogika specjalna, Warszawa, PWN, t.1 i 2
13. Speck O., (2005) [Niepełnosprawni](#) w społeczeństwie, Gdańsk, GWP
14. Zeidler W., (2007) (red.) Niepełnosprawność. Wybrane problemy psychologiczne i ortopedagogiczne, Gdańsk, GWP

Literatura uzupełniająca

1. Bartnikowska U., Żyta A., (2007) Żyjąc z niepełnosprawnością. Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość, Toruń, Akapit

2. Gardner H., (2009) Inteligencje wielorakie, Warszawa, MT Biznes
3. Harris J.R., (2010) Każdy inny, Sopot, Smak Słowa
4. Janiszewska-Nieścioruk Z., Mróz A., Gembara U., (2019) (red.) (Nie)nowe problemy rozwoju, edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną, Zielona Góra, UZ
5. Kościelska M., (2004) Niechciana seksualność, Warszawa, Wyd. Jacek Santorski & Co.
6. Krause, A. Żyta A., Nosarzewska S., (2010) Normalizacja środowiska społecznego osób z niepełnosprawnością intelektualną, Toruń, Akapit
7. Paszkowicz M., A., (2009) Wybrane aspekty funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami, Zielona Góra, UZ
8. Robinson K., Aronica L., (2012) Uchwycić żywioł, Kraków, Element
9. Robinson K., Aronica L., (2015) Kreatywne szkoły, Then Publishing
10. Szumski G., (2010) Wokół edukacji włączającej, Warszawa, APS
11. Wosińska W., (2010) Oblicza globalizacji, Sopot, Smak Słowa
12. Zawisłak A., (2010) Wybrane zagadnienia z pedagogiki specjalnej, Kraków, Impuls

Uwagi

Oferta dla chętnych: wizytacja jednej z placówek dla osób z niepełnosprawnością, np. Warsztat Terapii Zajęciowej (dla osób dorosłych), Ośrodek Szkolno-Wychowawczy (dla dzieci i młodzieży) lub szkoła (klasa) integracyjna bądź ogólnodostępna

Zmodyfikowane przez dr hab. Zdzisława Janiszewska-Nieścioruk, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 17-11-2019 13:49)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ